

- Színes ceruzával folytasd a képet, mintha Vaszkó Erzsébet alkotta volna! Törekedj Te is minél rejtélyesebb lények, formák alkotására! Ha gondolod a beragasztott képtöredéket is átszínezheted!
- Tekintsük ezt a munkádat ötletes kompozíciós vázlatoknak és kreatív képterveknek!

■ VÁLASZTHATÓ KREATÍV FELADAT:

- Válaszd ki a szerinted legsikerültebb variációt és tetszés szerinti színes technikával készítsd el (kivitelezd) legalább A/4-es vagy A/3-as méretben!

Az elkészült munkádat lásd el az adataiddal, majd helyezd bele a borítékba!

■ VÁLASZTHATÓ KREATÍV FELADAT:

Végezetül hajtogass nekünk **papírhajót!**
A törésvonalait kihasználva színezd is ki minden oldalát!

Az elkészült munkádat lásd el az adataiddal, majd helyezd bele a borítékba!

Köszönjük a figyelmedet!

Reméljük hasznos és kellemes időtöltés volt ez számodra!

Ha elkészültél a feladatsorral – akár itt vagy otthon – mind a füzetet, mind pedig a munkáidat a borítékban elhelyezve add le a Képtárban!

Vidd hírét a tárlatnak!

Viszontlátásra!

Feladatsoron kívüli szorgalmi feladat:

- Szitanyomat technika
- Paul Klee művésze

IRODALOMJEGYZÉK:

- Lóska Lajos: Vaszkó Erzsébet 1902-1986, Székesfehérvár, 2008
- A Városi Képtár – Deák Gyűjtemény katalógusa (Szerk.: Dr. Nagy Zoltán), Székesfehérvár, 2005
- Városi Képtár, Deák-gyűjtemény, Székesfehérvár (Szerk.: Lóska Lajos), Budapest, 1988

A szöveget írta és szerkesztette: Büki Zsuzsanna
Munkatársa: Szentés Ottokár
Piktogramok: Büki Zsuzsanna
Szakmai lektor: Szűcs Erzsébet, Szirmai Nóra
Tördelés, nyomdai előkészítés: Varga Gábor Farkas

VASZKÓ VARÁZSLAT

9.- 13. ÉVFOLYAMOS TANULÓK SZÁMÁRA

VASZKÓ VARÁZSLAT

Vaszkó Erzsébet

(1902-1986)

életmű kiállítása

Városi Képtár – Deák Gyűjtemény • Székesfehérvár

2008. november 28 – 2009. február 15.

SZERVUSZ!

Szeretettel köszöntünk Vaszkó Erzsébet festőművész kiállításán!

Különleges fontosságú ez a tárlat, hiszen ez a művésznő életművének legelső, teljességre törekvő bemutatója, ahol közel száz műve látható a falakon. Ő a 20. század magyar művészetének kiemelkedő jelentőségű alkotója volt.

Lóska Lajos írja róla most megjelent monográfiájának bevezetőjében:

„Vaszkó Erzsébet munkássága a magyar progresz-szív művészet fontos része, pályája mintegy kitölti a háború előtti modernnek és a hatvanas évek közepén pályára kerülő fiatalok indulása közötti űrt.”

Az itt látható tárlat jelentőségét még az is fokozza, hogy a nagyközönség számára még ismeretlen, sőt a művészettörténet tudomány számára is újrafelfedezésre vár az ő munkássága.

Örülünk, hogy Te is ellátogattál hozzánk, s bizonyára hírét viszed ennek az értékes tárlatnak!

Ez a feladatsor segít téged abban, hogy először is aktív szemlélője legyél a kiállításnak, s különleges

vizuális élményekkel, valamint új ismeretekkel gazdagodjál. Szeretnénk, ha a befogadói magatartáson túl alkotóvá is válhatnál akár itt a helyszínen, akár otthoni környezetben.

Hasznos és izgalmas lenne, ha újra átgondolnád és átéreznéd Vaszkó világának varázslatát!

Azért is érdemes vállalkoznod erre a feladatra, mert jutalmazzuk azokat, akik helyesen kitöltve **leadják a feladatsorukat és legalább egy kiváló alkotásukkal gazdagítják a Vaszkó – Varázskastélyt!**

Ezutóbbi nem más, mint egy térbeli vendégkönyv, amelyen színvonaluk alapján folyamatosan cserélődnek a tárlatlátogatók munkái: mindazok, amelyek itt a helyszínen vagy otthon készültek. A kiállítás zárásakor már csak a legjobb húsz-huszonöt munka marad fenn, amelyeknek alkotóit oklevéllel díjazzuk, ezen belül a legjobbak értékes tárgyjutalomban is részesülnek.

Örömmel vennénk, ha megtisztelnél minket a kiállítás ihlette munkáiddal!

Jó szórakozást kívánunk!

JELEK A FÜZETBEN:

Írd ide!

Alkoss!
Rajzolj, színezz, fess!

Add le a Képtárban a Vaszkó – Varázskastélyba szánt itt vagy otthon készült munkádat!!

Figyeld meg!
Nézz utána!

Beszélgjétek meg!

„Minden sallangot, fölösleget lehánt munkáiról, hogy minél tisztábban fejezhessen ki olyan alapvető érzéseket, mint az öröm, a bánat, félelem. Alkotásmódjában meghatározó helyet foglal el a meditáció, a befelé fordulás, az önmegfigyelés. Maga az élet az alkotótevékenység, vallja a nyolcvanéves festő, és kijelentése megegyezik napjaink avantgárdjának művészettelfogásával.”

/Lóska Lajos: Szélárnyékban, Művészet, 1982/5/

Merüljünk bele Vaszkó Erzsébet varázslatos, sok érdekességet rejtő, árnyaltan változatos világába! Miért varázslatos és változatos? Máris megfejtethed az egyik titkot!

Ehhez a következőket kell tenned:

- Először járd körbe a termeket és vedd alaposan szemügyre a falakon lévő alkotásokat!
- Figyeld meg, mit ábrázolnak a képek! Tájat, csendéletet, falusi házakat, állatokat, embereket?
- Arra is figyelj, hogy a festőművész sok képén bizony nem lehet beazonosítani az előbb említett figurális elemeket! Olyan különös fantázialények, formák tűnnek fel, amelyeknek szinte neve sincs.
- Ráakadsz olyanokra is, amelyek érzelmeket fejeznek ki érdekes színekkel, formákkal. Ezek már nagyon elvonatkoztatottak a valósághű látványtól, ezért nevezzük az ilyen típusú műveket elvontaknak, vagyis absztraktaknak.

Ez egy varázslatos új világ, amelyben rengeteg a titokzatos, felismerhetetlen, megnevezhetetlen dolog!

Ha ezeket felfedezed, számodra már nincs akadály, bátran neki is állhatsz e feladatsor kitöltésének!

A művész korai művei döntően valóságközeli, figurális, felismerhető elemeket *ábrázolnak*, míg érett korszakának alkotásai különös hangulatot, érzelmet, gondolatot *fejeznek ki* valamilyen absztrakt formában.

Itt az újabb titok: a művész képi világában a kettő közötti átmenetet is felfedezhetjük! Ezért is állítottuk, hogy árnyaltan változatos az ő művészete.

a.)

Az alábbiakban betűjelekkel ellátott képcímeket sorolunk fel, néhányat idézettel is kiegészítve.

Írd a képek betűjeleit a szerinted megfelelő oszlopba!

A képi elemek...		
felismerhetőek, figurálisak	részben absztraktak	teljes mértékben absztraktak: nem felismerhetőek, nem figurálisak, (nonfigurálisak) hanem elvontak.

A. Kőbéka, 1969

B. Kertben, 1960 körül

C. Csendélet, 1935

D. Vízió, 1971

„A világoskék koloritú alkotást szemlélve az első bennünk felsejlő érzés a levegőben, a

vízben lebegés öröme...

A feszültséget a mű éppen az egyensúlyi állapotból való kibillenés, a pillanatnyi egyensúlyvesztés megragadásával teremti meg.”

/Az idézetek a továbbiakban is Lóska Lajos: Vaszkó Erzsébet 1902-1986 című, 2008-ban kiadott monográfiájából valók/

3. A világoskék képmező közepében furcsa sötét, négy lábú (?) lény ugrik vagy talán repül. Körülötte négyzetes fehér foltok világossága ellensúlyozza a főmotívum drámai feketéjét.

4. „A művész színvilága a hatvanas évek második felétől kivilágosodik, pasztelljein meghatározóak lesznek a fehér, égbé és világoslila színek. A kép felépítésének könnyed, lebegő játékosága **Paul Klee** művészetének megtermékenyítő hatására utal. Az égen úszó ~t Vaszkó többször is megfestette.”

5. A horizontális tagolás, a vízszintesen elnyúló fehér, világoskék, vörösbarna sávok egyfajta nyugalmat, rendezettséget sugallnak. Ezt töri meg a fekvő emberi alakot idéző látszólag nyugalmas, mégis drámai, eleső-feltápáskodó, „fehér-fekete” figura mozgása.

6. „Ha figurálisként értelmezzük a képet, akkor azon egy tarka és egy fehér állat tapos a hátán heverő legyőzött feketén.”

c.)

- A feladatsorhoz csatolt **3. sz. képmellékletben** szétvágtuk a művész két hasonló forma- és színvilágú alkotásának reprodukcióját! Az egyik képmezőt teljesen feldaraboltuk, a másiktól pedig csak néhány részletet helyeztünk el a lapon összekeverve.
- **Természetesen azt a képet kell újra összeállítanod, amelynek minden darabját hiánytalanul megtalálod!**
- Vágd ki a színes képdarabokat! Ajánlatos valamennyit kivágni, aztán a színek, formák, a darabok körvonala (kontúrja) segít téged a kép helyes összerakásában. Most Te vagy a **képrestaurátor!**
- Ha tökéletesen illeszkednek egymáshoz a darabok, akkor már csak az a dolgod, hogy felragaszd a **2. sz. lapra**, majd alá írd a „restaurált” mű címét!

- Ám ne feledkezzünk meg a másik képről sem, hiszen különös lényt ábrázol! Melyik kép darabjait kaptad meg hiányosan?

.....

Az elkészült munkádat lásd el az adataiddal, majd helyezd bele a borítékba!

Restaurálás: Visszaállítás, valaminek eredeti állapotába való visszaalakítása, újraalkotása, a megmaradt eredeti részek felhasználásával.

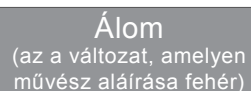
Restaurátor: A fentieket végző szakember

d.)

- Vágd ki az **1. sz. képmellékletből** a „**Nem látunk tisztán**” című kép reprodukcióját!
- Oldalai mentén hajtsd négybe, majd a hajtások mentén vágd szét négyfelé! Figyeld meg, egy-egy darab akár önálló műként is felfogható!
- Tetszésed szerint, bárhogy elforgatva ragaszd őket a **3. sz. lap** téglalapjain belül lévő kis képmezőkbe!

Mind az egyéni, mind pedig a közösségi tevékenységhez figyelmetekbe ajánljuk az alábbi képek ismételt áttekintését:

2. „A művész a hatvanas években párhuzamosan készítette világos, türkiz, fehér,lila, illetve sötét koloritú fekete, világosszürke pasztelljeit. A ~ a fekete korszak késői fő műve.
Az állat teste két szabálytalan téglalap, amely közül az egyik összenőtt a fejgel, a másik mellette lebeg.”

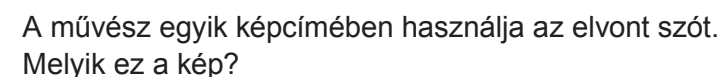
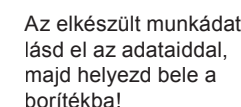
„Felépítése mint sok társáé, aszimmetrikus.
A képtér jobb oldalát egy piros, kék, szürke,

K. Tájkép. 1945

Itt egy újabb titok: képei ettől még izgalmasabbakká, még különlegesebbekké váltak.

A fenti feladatban az idézetekkel ellátott képek segítségével színes eszközökkel Te is köss olyan **aszimmetrikus kompozíciót**, amelyet nem figurális elemekből, hanem egyedi forma- és színvilágból állítasz össze!

Elvégezheted itt a helyszínen, vagy akár otthon!

3. reláció:

A művész gyermekkori élményei **Máramaros vidékéhez kötődnek**. Az 1930-as és az 1940-es években itt alkotta meg sötét színvilágú, éles kontúrvonalakkal erőteljesen megjelenített **tájképeit**. A 20. század elején több magyar művész festett hasonló témájú és hasonló festői megoldású művet.

Az alábbiakban vessük össze Vaszkó Erzsébet műveit a kortársakéval!

a.)

- A borítékban lévő **1. számú képmellékleten** megtalálod **Barcsay Jenő: Izbégi táj** című művének reprodukcióját! Vágd ki és ragaszd ide! A Barcsay tájkép átlényegített, markáns körvonalú.
- Keress és nevezd meg hasonló Vaszkó tájképet!
- Magyarázatként az üres mezőbe **vázold fel** az általad kiválasztott kép lényegi elemeit, szerkezeti vonalát!

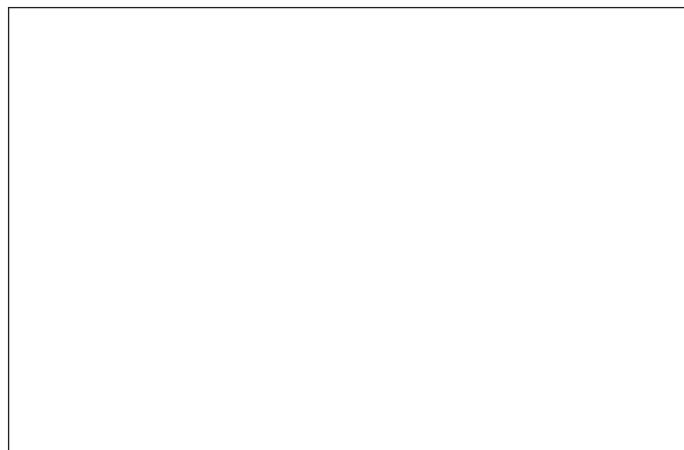
reprodukció:

vázlat:

Barcsay Jenő: Izbégi táj

Az általad készített vázlat

VASZKÓ ERZSÉBET

.....

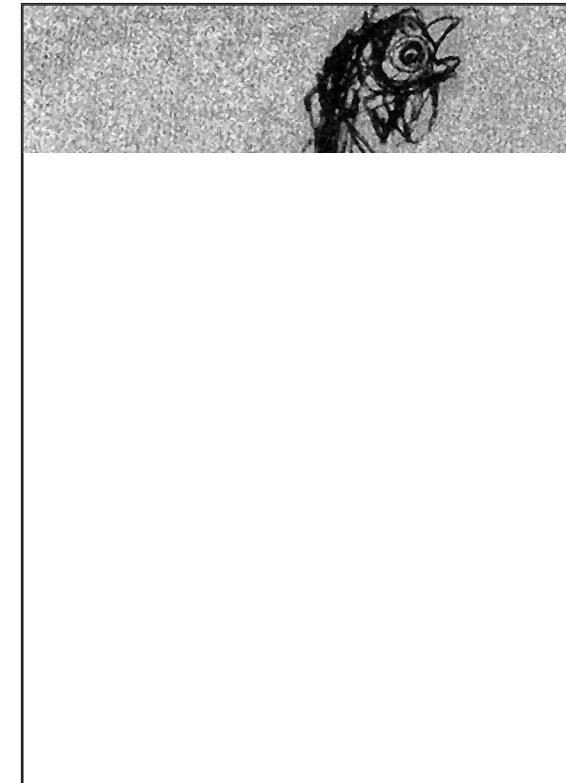
Reprodukció: Valamilyen síkon megfogalmazott műalkotás (festmény, grafika, stb.) megjelenítése, lemásolása más technikával, jellemzően fototechnikával, sokszorosítási lehetőséggel.

Nem csupán a tájképein, de csendéletein és állatokat megjelenítő alkotásain is *a formák belső szerkezetét kutatta*.

Láthattad egy szénrel készült rajzát, amelyen remekül érzékelteti a kukorékolásban megfeszülő kakas testét.

a.)

Figyeld meg alaposan ismét az eredeti művet!

- Egészítsd ki a fenti részletet, ügyelve a kakas testének arányaira!

■ VÁLASZTHATÓ KREATÍV FELADAT:

- Alkoss Te is otthon valamilyen grafikai eszközzel „szerkezetes felépítettségű” állatábrázolást!

Az elkészült munkádat lásd el az adataiddal, majd helyezd bele a borítékba!

Fedezd fel a művész **állatokkal, valamint a furcsa, különös lényekkel** kapcsolatos képeit! Több korai alkotásán felbukkannak **létező, felismerhető** állatok, pl. lovak, tehének, kecskék. Hasonlóan a más témájú képeihez: későbbi művei e témakörben is egyre inkább átfórtak, elvontak lettek. Így a valódi állatok helyét **rejtélyes fantázialények**, sárkányok, papírsárkányok foglalták el, sőt ráakadhatunk **megnevezhetetlen** teremtményekre is!

Mindkét típusút tekintsd át ismét!

Láthattuk, hogy Vaszkó Erzsébet festészetében kiemelt fontosságú volt a **tájélmény**, még a késői, elvonatkoztatott művein is felsejlenek a táj és természeti motívumok.

Figyelmet érdemlő a grafikák sorából a „Kövek” című pittkréta alkotás.

A tárlat anyagát szemlélve feltűnhetett neked, hogy több kép címe ez: **Tájkép**

a.)

- Keresd meg valamennyi ilyen című képet, s írd le a keletkezési dátumukat is!
- Érzésed, fantáziád szerint találj ki a kép hangulatához illő új címeket!

A kép eredeti címe:	Évszáma:	Az általad alkotott új képcím:
Tájkép		
Tájkép		
Tájkép		

b.)

- A feladatsorhoz csatolt **2. sz. képmellékletből** válaszd ki azt az **1947-ben** alkotott pasztell tájképet, amelyre az alábbi Lóska Lajos idézet ráillik:

„...kúpos meredek csúcsai valószínűleg szintén Máramarost idézik, ugyanakkor színe-sebb és expresszívabb, mint korábban született társai...

Az előtér barnás-drappos vonalkázott szántóit erdősáv választja el a szürkés-lilás cu-korsüvegszerű hegyektől, melyek a teljes horizontot kitöltik.”

- Vágd ki ezt, majd ragaszd fel a **1. sz. lapon** megadott téglalap alakú mezőbe!
- Majd ezután rajzolj, színezz, elképzelésed szerint egészítsd ki a képet minden irányban kitöltve a lapot! Kövesd a kép ritmusát, hullámozását és színeinek sokféle árnyalatát!

Az elkészült munkádat lásd el az adataiddal, majd helyezd bele a borítékba!

b.)

- Ismét lásd az **1. számú képmellékletet!** A lapon lévő három festményt vágd ki, és ragaszd az általad kiválasztott helyre! Jól gondold át, melyik hova kerül!

A képek megfelelő helyre történő illesztésében elvontságuk, absztrakciójuk fokának helyes megállapítása segít. **Nagy István** a leginkább természetelvű, **Gadányi Jenő** pedig a legelvontabb. **Vaszkó Erzsébet** ezzel a művével a kettő között helyezkedik el. Későbbi munkássága során viszont ő jutott el legmesszebb az elvonatkoztatás terén, sőt idővel művésze-te teljesen nonfiguratívvá vált.

Nagy István: Pihenő tehenek
/Deák Gyűjtemény tulajdona/

Vaszkó Erzsébet: Karám

Gadányi Jenő: Táj tehenekkel
/Deák Gyűjtemény tulajdona/

Bizonyára neked is feltűnt, hogy milyen sok képcímbe szerepel Máramaros neve.

c.)

Gyűjtsd össze és jegyezd ide az összes olyan képcímet, amelyben előfordul ennek a tájnak a neve!

Mi a címe?	Mikor készült?	Milyen eszközzel, technikával alkotta a művész?

Pasztell - porpasztell: Puha, lágyan egymásra mosódó színfoltjaival átmenetet jelent a grafika és a festészet között. A rudacskákat festékporból állítják elő kevés kötőanyag hozzáadásával. A pasztellkészlet sok darabból áll, mert a színeket nem szokás keverni.

Olajpasztell: Az előbbihez képest jóval több kötőanyagot, olajat tartalmaz. A zsírkréta készleted is ilyen típusú.

Vegyes technika: Különböző grafikai és festészeti eszközök, anyagok együttes használata egy képen belül.

A Máramarost idéző képek között az egyik stílusában teljesen eltér a többitől. Keletkezését és a technikáját tekintve is kitűnik a csoportból.

d.)
Melyik ez?
Míg a legtöbb képen a képi elemek ,
addig ennek a műnek képi világa

Ez a kép az **aszimmetria** (nem szimmetrikus ábrázolás) mellett a **sötét-világos** ellentétére (kontrasztjára) is épül. Hunyorítva szemlélj a művet, majd az itt látható téglalapba rajzold be arányosan a megfelelő helyre azokat a mértanias elemeket, amelyeket a legvilágosabbaknak tartasz!

Ez a mű alapvetően **meleg színhangulatú**: barnák, okkerek, narancsok jellemzik. A művész kevés ilyen színösszetételű képet alkotott.

Jegyezd ide azoknak a képeknek a címét, amelyekben valamely meleg szín neve szerepel!
.....
.....

Melyik két országban található Máramaros vidéke?
.....

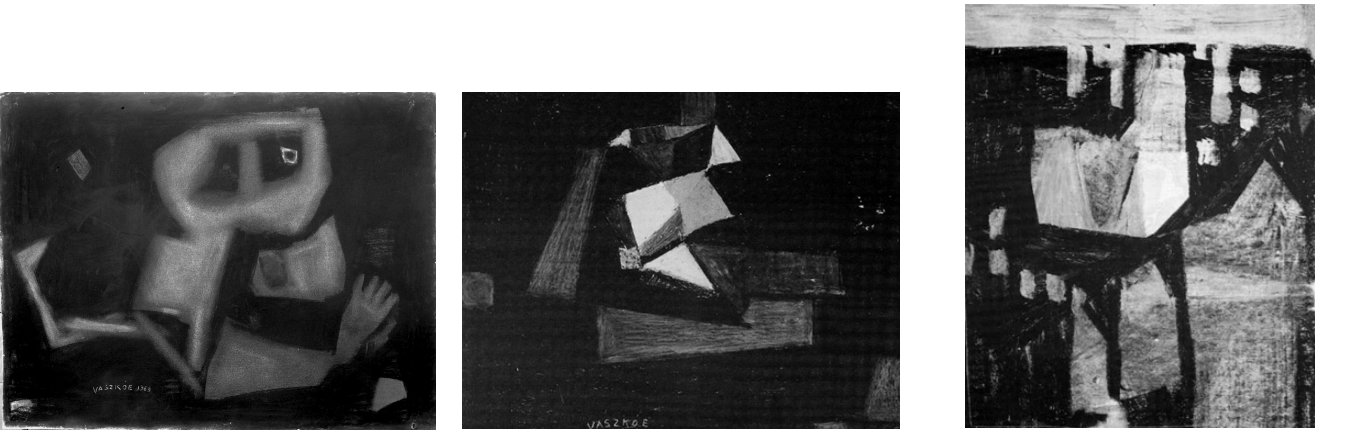
Mely magas hegyvonulat húzódik itt?
.....

Az előző feladatban egy olyan képpel ismerkedtél meg alaposabban, amely a **sötét-világos** kontrasztjára is épült. Vaszkó Erzsébet több képe is hasonló módon szerkesztett. A 60-as, 70-es években készült képei alapvetően sötét tónusúak, rejtélyesek és erőteljesen drámai hangvételűek, melyeknek komorságát „a pasztelltechnikából adódó bársonyos felületek enyhítik.” /Lóska Lajos/ Lásd pl. „Félelem” és a „Díszlet a tragédiához” című képeket!

c.)
Keresd meg a tárlaton az alábbi képeket, majd jegyezd ide a képcímeket!

.....

.....

A fenti alkotások között találsz egy olyan művet, amely az alvilági révész történetét idézi a görög mitológiából.

Jelöld * -gal a kiválasztott művet!
Mi a neve ennek mitológiai alaknak?
.....

A kép különlegességét még az is fokozza, hogy a pasztellképről 1982-ben szitanyomat is készült Szentendrén.